

Reykjavík, 15. desember 2016.

Suðurlandsbraut 22

108 Reykjavík

Sími 540 6400

Fax 540 6401

hjukrun@hjukrun.is

www.hjukrun.is

Alþingi,
b.t. nefndasviðs Alþingis,
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík
nefndasvid@althingi.is

Efni: Umsögn Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga um frumvarp til laga um breytingu á lögum um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, nr. 1/1997, með síðari breytingum (breyting á A-deild sjóðsins), sbr. þingskj. nr. 6, 6. mál.

Vísað er til tölvuskeytis nefndarsviðs Alþingis til Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga („Fíh“), dags. 14. desember sl., hvar Fíh var sent til umsagnar ofangreint frumvarps sem lagt var fram á Alþingi hinn 12. desember sl. Óskað var eftir því að umsögn bærist fyrir kl. 15 daginn eftir, 15. desember.

Ljóst má vera að frumvarpið hefur í för með sér stórfelldar breytingar á A-deild LSR, hvort tveggja fyrir núverandi lífeyrisgreiðendur og lífeyrisþega, en einnig fyrir framtíðar lífeyrisgreiðendur í A-deild.

Fíh telur þær breytingar sem gerðar hafa verið á frumvarpinu frá fyrra frumvarpi til bóta, en telur að gera þurfi betur til þess að sátt náist um þessa viðamiklu breytingu. Samkvæmt athugasemdum við frumvarpið eru helstu breytingar eftirfarandi:

1. Framlag ríkisins til lífeyrisaukasjóðs er hækkað til samræmis við áætlaðar tryggingafræðilegar forsendur í árslok 2016, sbr. 1. mgr. b-liðar 7. gr.
2. Ríkissjóður greiðir framlag til A-deildar til að koma áfallinni stöðu deildarinnar í jafnvægi, sbr. f-lið 7. gr.
3. Ríkissjóður ábyrgist óbreytt réttindi lífeyrisþega og sjóðfélaga sem orðnir eru 60 ára fyrir gildistöku nýrra samþykka, sbr. e-lið 7. gr.
4. Við frumvarpið bætist ný grein sem fjallar um breytingar á lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, nr. 129/1997, sbr. 8. gr. Með henni er annars vegar frestað ákvörðunum um hækkun iðgjalda lífeyrissjóða á opinberum vinnumarkaði, þ.e. A-deild LSR og A-deild Brúar og hins vegar felur greinin í sér undanþágu frá ákvæðum um samsetningu eigna.
5. Tilteknum dagsetningum og viðmiðunartímabilum er breytt þar sem ekki tókst að afgreiða málið á 145. löggjafarþingi.

Það vekur furðu að gera hafi þurft svo viðamiklar breytingar þeirri fjárhæð sem ríkissjóður þarf að leggja A-deild LSR þar sem stutt er síðan fyrra frumvarp var lagt fram og munar þar um 25,9 milljörðum. Einnig vakna spurningar um áreiðanleika þeirra útreikninga sem frumvarpið byggir á og ljóst að ekki megi verða miklar breytingar á stöðu sjóðsins til að þeir standist ekki. Einnig er ekki að fullu ljóst hvernig réttindi sjóðfélaga í A-deild sjóðsins verði tryggð með frumvarpinu þannig að réttindi þeirra skerðist ekki til framtíðar.

Fíh gerir því alvarlegar athugasemdir við efni frumvarpsins og telur að um slíkar grundvallarbreytingar sé að ræða, að Alþingi sé ekki annar kostur en að haga meðferð þess til samræmis við mikilvægi málsins. Engin aðkallandi nauðsyn er til þess að keyra þetta þingmál í gegn í flýti. Það kemur verulega á óvart að Alþingi skuli haga meðferð máls þessa með sama hætti og gert var fyrir haustkosningar, þar sem keyra átti frumvarpið í gegn og gera að lögum í miklum flýti og í óþökk allra helstu hagsmunaaðila. Er að mati Fíh rétt að staldra sérstaklega við það sem fram kemur í athugasemdum við lagafrumvarpið, að frumvarpið hafi verið lagt fram nú að nýju þrátt fyrir að ekki hafi náðst nein niðurstaða í

samtölum þeirra sem umrætt samkomulag gerðu. Hlýtur að vera grundvallaratriði, að breið sátt geti myndast um svo stórar breytingar á A-deild LSR.

Til vara, ef þingnefnd og Alþingi, einsetja sér samt sem áður að keyra frumvarpið í gegnum þingið, er gerð krafa um að breytingar verði gerðar á ákvæðum frumvarpsins til samræmis við eftirfarandi athugasemdir Fíh.

I. Breyting á lífeyrisréttindum brot á stjórnarskrárvörðum eignarrétti.

Lífeyrisréttindi eru eignarréttindi sem varin eru af eignarréttarákvæði 72. gr. stjórnarskrár, sbr. stjórnskipunarlög nr. 33/1944 með síðari breytingum. Fíh telur einsýnt að lagabreytingar þær sem fyrirhugaðar eru í frumvarpinu muni brjóta verulega gegn þessum stjórnarskrárvarða eignarrétti, m.a. sú skerðing sem frumvarpið felur í sér í tilfelli aldurstengdrar ávinnslu réttinda og hækkun lífeyrisaldurs. Ekki verður séð að fullkannað hafi verið af hálfu frumvarpshöfunda hvaða afleiðingar frumvarpið hafi gegn ákvæðum stjórnarskrár. Hæstiréttur Íslands hefur í dómum sínum staðfest að heimild löggjafarvaldsins til þess að skerða lífeyrisréttindi séu takmörkuð. Fíh getur því ekki tekið undir það sem fram kemur í kafla IV í athugasemdum við frumvarpið að það standist stjórnarskrá. Gera verður ráð fyrir því, verði frumvarpið óbreytt að lögum, að t.d. þeir sem enn greiða til A-deildar eða eru lífeyrisþegar í A-deild, láti á stjórnskipulegt gildi laganna reyna fyrir dómi. Fíh fer því fram á að kannað verði með fullnægjandi hætti eða færð betri rök fyrir því að þær breytingar sem fyrirhugað er að gera á A-deild LSR standist eignarréttarákvæði stjórnarskrárinnar.

II. Hvers vegna var ekki farin önnur leið í breytingum á A-deild LSR?

Að mati Fíh er frumvarpið að mörgu leyti bútasamur við það lífeyriskerfi sem komið var á fót með A-deild á sínum tíma, enda þótt að umbreyta eigi þessum hluta LSR. Ríkisvaldið stendur í verulegri skuld við LSR vegna lífeyrisskuldbindinga. Ekki liggja fyrir upplýsingar um það af hvaða ástæðum aðrar leiðir voru ekki í boði en þær sem lagðar eru til í frumvarpinu. Hvers vegna sem dæmi, ríkisvaldið leggur LSR ekki til framlög sem standa skil á skuld ríkissjóðs við LSR og geta tryggt framtíð A-deildar í núverandi formi. Einnig telur Fíh að skoða ætti hagkvæmni þess að loka A-deild sjóðsins en starfrækja hana með óbreyttu sniði fyrir þá sem þar eru félagmenn.

III. Formbreyting á A-deild LSR

Í 1.-3. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir breytingu á LSR, að því leyti að nú er sjóðnum ætlað að starfa í þremur deildum í stað tveggja áður, en einnig að lagaákvæði um A-deild LSR verða felld brott og deildin frá og með 1. jan. 2017 starfrækt á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda. Fíh ítrekar að hér er á ferðinni tillaga að slíkri grundvallarformbreytingu á A-deild lífeyrissjóðsins, að rétt hlýtur að teljast að frekari meðferð frumvarpsins fái lengri og betri meðferð þingsins, og að komandi vorþing verði nýtt til þess. Ekki einungis er verið að gera efnisbreytingar sem lúta að réttindum aðildarfélaganna að LSR, heldur er einnig verið að afnema sérákvæði um A-deild LSR í lögum. Ekki er fyrirséð að fullu hvaða áhrif þær breytingar muni hafa á réttindi lífeyrisþega. Samkvæmt athugasemdum við 3. gr. frumvarpsins er byggt á því að samþykktir fyrir A-deild verði aðlagðar að ákvæðum laga nr. 129/1997. Hér er um þá grundvallarbreytingu að ræða, að lífeyrissjóður ríkisstarfsmanna skal starfa á sama grundvelli og lífeyrissjóðir starfsmanna á almennum vinnumarkaði. Ekki þykir sýnt fram á, að mati Fíh, hvaða afleiðingar breyting þessi mun hafa réttindalega fyrir ríkisstarfsmenn í framtíðinni.

IV. Tímasetning breytinga á A-deild LSR

Samkvæmt a-lið (VIII.) 7. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir að A-deild LSR starfi frá og með 1. júní 2017 á grundvelli laga nr. 129/1997. Fíh fær ekki skilið af hvaða ástæðu miðað er við

dagsetningu á miðju ári í stað t.d. áramóta. Fíh vísar í því sambandi til framangreindra athugasemda sinna, hvað varðar það að rétt sé að fresta frekari meðferð frumvarps um lífeyrissjóðinn og leggja breytt frumvarp fram á vorþingi. Með því móti mætti m.a. fresta gildistöku breytinga fram til 1. janúar 2018, í stað þess að miða við mitt ár 2017.

V. Áhrif breytinga á félagmenn Fíh

Þær breytingar sem boðaðar eru í frumvarpinu snerta félagsmenn Fíh sem í dag eru aðilar að A-deild LSR á þrennan hátt að mati Fíh:

1. Þeir hjúkrunarfræðingar sem eru í starfi í dag hafa verið að ávinna sér jöfn réttindi sem leiðir til þess að að króna sem borguð er inn fyrir starfsmann sem hefur starfað lengi á vinnumarkaði gefur jafn ríkuleg réttindi og fyrir starfsmann sem hefur ný hafið störf. Með breytingunni á lífeyrissjóðnum mun ávinnslan breytast í aldurstengda ávinnslu frá og með næstu mánaðarmótum og munu þá krónur sem koma inn snemma á starfsævinni verða verðmætari en krónur sem koma inn seinna á starfsævinni. Þeir sem eru sjóðsfélagar í dag munu fá greiddan svokallaðan lífeyrisauka frá sínum launagreiðanda til að tryggja að þeir njóti lífeyris áfram eins og um jafna ávinnslu hefði verið að ræða. Sjóðsfélaginn mun eiga rétt á lífeyrisaukanum meðan hann er í föstu starfi og greiðslur hans til sjóðsins falla ekki niður í meira en 12 mánuði ella mun réttur til lífeyrisauka falla niður. Þessir hjúkrunarfræðingar missa einnig skuldbindingu launagreiðanda á að hækka mótframlag inn í sjóðinn ef sjóðurinn á ekki fyrir skuldbindingum sínum. Auk þess mun lífeyrisaldur þeirra hækka úr 65 árum í 67 ár.
2. Þeir hjúkrunarfræðingar sem koma inn í félagið frá og með næstu áramótum munu njóta aldurstengdrar ávinnslu og 67 ára lífeyrisaldur. Þeir njóta því lakari kjara en hinir hóparnir sem taldir eru upp lið í 1 og 2.

Um er því að ræða grundvallarbreytingar á skipan lífeyrismála hjúkrunarfræðinga og ekki að fullu ljóst hvernig skipan lífeyrisréttinda verður hjá félagsmönnum Fíh í framtíðinni. Þetta álit Fíh er staðfest í athugasemdum við frumvarpið en þar segir meðal annars: „Horfið er frá því að kveða á um föst réttindi sjóðsfélaga á grundvelli breytilegs iðgjalds í lögum líkt og nú er gert. Gert er ráð fyrir að stjórn sjóðsins leggi til breytingar á samþykktum sjóðsins þar sem nýtt réttindakerfi verður sett upp miðað við fast iðgjald“.

Þær breytingar sem gerðar hafa verið á frumvarpinu og tryggja að ríkissjóður ábyrgist óbreytt réttindi lífeyrisþega og sjóðfélaga sem orðnir eru 60 ára fyrir gildistöku nýrra samþykta, sbr. e-lið 7. gr. bætir stöðu ákveðins hluta félagmanna en eftir stendur spurning um hvernig tryggja á að núverandi sjóðsfélagar tapi ekki áunnum réttindum með þeirri breytingu sem frumvarpið felur í sér.

VI. Ekki er ljóst hvernig bæta á ríkisstárfmönnum skerðingu á lífeyrisréttindum

Í frumvarpinu eru sjónarmið höfð í frammi, sem réttlæta eiga samræmingu lífeyrisréttinda milli starfsmanna á almennum vinnumarkaði og hinum opinbera. Fíh getur að sumu leyti tekið undir þau sjónarmið, en telur varasamt að samin séu frá opinberum starfsmönnum réttindi í lífeyrismálum án þess að fyrir liggi nákvæmlega hvað kemur í stað þeirra réttinda. Breytingum á lífeyrisréttindum á að fylgja jöfnun launa þar sem kveðið er á um að unnið verði að því að jafna laun á opinbera og almenna markaðnum innan 6-10 ára. Fíh bendir á að þetta séu einungis fögur fyrirheit og feli í sér í raun engin skuldbindandi loforð af hálfu ríkisvaldsins um að launamunur verði jafnaður. Ekkert kemur fast fram um það hvernig ætlunin er að jafna þennan launamun. Hjúkrunarfræðingar hafa áður fengið loforð frá stjórnvöldum um að stefna beri að jöfnun launa, en þau loforð hafa ekki verið efnd. Árið 2013 gaf þáverandi ríkisstjórn út yfirlýsingu í tengslum við jafnlaunaátak þar sem sagði að stefnt skyldi að skoðun

og leiðréttingu á launamuni kynjanna. Engar efndir voru á þeirri yfirlýsingu þar sem næsta ríkisstjórn taldi sig óbundna af ákvörðunum fyrri ríkisstjórnar. Árið 2015 efndu hjúkrunarfræðingar í starfi hjá ríkinu til verkfalls til að berjast fyrir jöfnun á launum við sambærilegar stéttir. Sett voru lög á verkfallið og úrskurðaði Gerðardómur um laun hjúkrunarfræðinga. Þrátt fyrir þetta hefur engin breyting orðið á 20% kerfislægum og ómálefnalegum launamun milli hjúkrunarfræðinga og annarra háskólamenntaðra ríkisstarfsmanna skv. launatölum sem birtar eru á vef fjármálaráðuneytisins. Það er því vandséð að mati Fíh hvernig stjórnvöld ætla að standa við að laun opinberra starfsmanna og starfsmanna á almenna markaðnum verðu jöfnuð samfara breytingum á lífeyriskerfinu.

Í kafla VI, lið 2 (jöfnun launakjara almenns og opinbers vinnumarkaðar) kemur fram að mikilvægt sé að stjórnvöld og þjónusta sem ríkisstarfsemin annast byggist á mannauði sem fæst til starfa á samkeppnisfærum launakjörum miðað við almenna vinnumarkaðinn. Ekki er vikið að því hvaða hópar opinberra starfsmanna eigi að falla undir jöfnun launakjara. Ljóst er að talverður skortur er á hjúkrunarfræðingum, fjöldi hjúkrunarfræðinga vinnur í dag utan heilbrigðiskerfisins auk þess sem stór hópur hjúkrunarfræðinga mun eiga rétt á að hefja töku lífeyris á næstu árum. Erfitt er að finna sambærilega stétt og hjúkrunarfræðinga sem starfa á almenna markaðnum. Fyrir liggur að launamunur á milli hjúkrunarfræðinga og annarra opinberra starfsmanna með sambærilega menntun og ábyrgð er í kringum 20%. Samkvæmt launatölum sem fjármálaráðuneytið birtir hefur þessi launamunur lítið breyst frá því árið 2015 þrátt fyrir að Gerðardómur hafi úrskurðað um laun hjúkrunarfræðinga í fyrra. Ef hjúkrunarfræðingar verða ekki með í ráðum eða hafðir með þegar kemur að því að jafna kjör á vinnumarkaði er líklegt að ennþá verr muni ganga að halda hjúkrunarfræðingum í starfi, nýliðun verði erfiðari og skortur á hjúkrunarfræðingum sem til staðar er í dag verður ennþá meiri og mönnun í stöður hjúkrunarfræðinga á sjúkrahúsum, heilsugæslu og öðrum heilbrigðisstofnunum verður áfram erfið.

VII. Réttindi sjóðsfélaga sem ekki starfa hjá ríki og sveitafélögum

Samkvæmt 4. mgr. b-liðar (IX.) 7. gr. frumvarpsins eiga sjóðfélagar, sem eru virkir greiðendur í A-deild á árinu 2016 og starfa hjá öðrum launagreiðendum en ríkisaðilum og sveitarfélögum, því aðeins rétt á lífeyrisauka að launagreiðandi þeirra hafi samþykkt að greiða sérstakt iðgjald fyrir sjóðfélaga í samræmi við 8. mgr. Regla þessi tekur sem dæmi til launagreiðenda sem eru sjálfseignastofnanir en hvar lífeyrisframlög hjúkrunarfræðinga renna samt til A-deildar LSR. Fíh vekur athygli á því að regla þessi hefur í för með sér að félagsmenn Fíh, sem eru sjóðsfélagar í A-deild og starfa hjá þeim greiðendum sem 4. mgr. fjallar um, munu eftir að frumvarpið verður að lögum standa berskjaldaðir gagnvart því hvort að þeir fái umræddan lífeyrisauka greiddan. Fíh telur að ekki sé nægjanlega skýrt í frumvarpinu til hvaða sjóðsfélaga lífeyrisaukinn nær til. Lífeyrisaukinn fer eftir því hvort að launagreiðandi hefur samþykki að greiða það framlag, sbr. 8. mgr. Hefur því launagreiðandi sjálfsveld um hvort að lífeyrisgreiðandinn og launþeginn njóti aukins réttar í A-deild LSR, en ekkert kemur þar fram sem skyldar launagreiðandann til þess að fallast á þessar greiðslur. Þá má leiða einnig líkum að því að lífeyrisaukaframlag slíkra launagreiðenda yrði að kjaraatriði, með þeim hætti að starfsmaður ætti með samningi um launakjör á hættu að missa rétt til tiltekinna launakjara gegn því að vinnuveitandi greiði lífeyrisaukann. Í því fælist að frumvarpsákvæðið myndi stuðla að ennþá frekari kjaraskerðingu. Að mati Fíh er hér um afar óeðlilega útfærslu að ræða sem ekki fær staðist jafnræðisreglu. Felur það í sér óréttláta lífeyrisskerðingu og mismunun, að hjúkrunarfræðingum sem starfa hjá launagreiðendum af þessu tagi annars vegar og hjá ríkinu hins vegar, sé gert mishátt undir höfði að þessu leyti. Hefur þessu ákvæði og mögulegri mismunun samfara því ekki verið gefinn nægilegur gaumur við frumvarpssmiðina og ekki hefur verið gerð breyting á málsgreininni í nýframlögðu frumvarpi.

VIII. Löggjafarvaldi og framkvæmdarvaldi rétt og skylt að bjóða Fíh að borðinu

Samkvæmt athugasemdum með frumvarpi til laganna er það byggt á „samkomulagi á milli heildarsamtaka opinberra starfsmanna og ríkis og sveitarfélaga um það hvernig aðlögun að nýju kerfi verði úr garði gerð“. Svo háttar til að Fíh var ekki gert kleift að eiga aðkomu með neinum hætti að gerð þess samkomulags eða viðræðum sem leiddu til samkomulagsins. Samkomulagið er ekki gert í umboði Fíh og getur efni samkomulagsins því ekki skuldbundið það. Fíh mótmælir því harðlega að framkvæmdavaldið geti samið frumvarp byggt á samkomulagi, þegar fyrir liggur að einungis hluti þeirra stéttarfélaga sem eiga aðkomu að hinum opinbera vinnumarkaði áttu aðild að umræddu samkomulagi.

Samkvæmt upplýsingum þeim sem Fíh hefur aflað um hvað valdi því að félaginu hafi verið haldið utan umræddra viðræðna, þá byggir það á því að Fíh sé ekki bandalag eða samtök launþega, heldur stéttarfélag. Einungis heildarsamtökum ríkisstarfsmanna hafi verið boðið til viðræðna. Vísað hefur verið til ákvæða laga nr. 94/1986 um kjarasamninga opinberra starfsmanna í því sambandi, sérstaklega ákvæða um samningsaðild stéttarfélaga og bandalaga þeirra. Fíh mótmælir þessu og bendir á að ekkert í lögum nr. 94/1986 geri hlut bandalaga eða samtaka veigameiri að þessu leyti en stéttarfélaga sem standa utan slíkra heildarsamtaka. Stéttarfélög bera sömu samningsaðildina vegna kjarasamnings og bandalög og samtök samkvæmt ákvæðum laga nr. 94/1986.

Það að Fíh hafi sem eitt af stærstu stéttarfélögum ríkisstarfsmanna verið haldið utan við samkomulagið, sætir furðu með vísan til þess m.a. að í frumvarpi til laganna er gert ráð fyrir því að samið verði í kjarasamningum um lífeyrissjóðsaðild þeirra sem eiga eða hefðu átt skylduaðild að A-deild LSR, sbr. d-lið (XI.) 7. gr. frumvarpsins. Hlýtur að teljast eðlilegt að stéttarfélög ríkisstarfsmanna, utan heildarsamtaka launþega, eigi aðild að viðræðum og samkomulagi þar sem kveðið er á um það sem semja á um í kjarasamningi.

Samkvæmt c-lið (X.) í 7. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir að BSRB, BHM og Kennarasamband Íslands skipi þrjá fulltrúa í matshóp sem yfirfari tryggingafræðilega stöðu og ákveði hvort skilyrði fyrir ráðstöfun fjármuna úr varasjóði eru uppfyllt. Samkvæmt þessu er gert ráð fyrir að fyrrnefnd bandalög og samtök eigi aðkomu að áframhaldandi útfærslu á því sem frumvarpið fjallar um. Fíh mótmælir því að stéttarfélaginu sé áfram haldið utan við aðkomu og samráð vegna þess sem efni frumvarpsins nær til, núna með lagaboði, en í því sambandi er vísað til þeirra raka sem að framan greinir í lið I.

Fíh vísar til stuðnings kröfu um aðkomu sína að samráði um lífeyrisréttindi ríkisstarfsstarfsmanna m.a. til ákvæða laga nr. 2/1997 um Lífeyrissjóð hjúkrunarfræðinga og núgildandi ákvæðis I til bráðabirgða í lögum nr. 1/1997 um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins. Löggjafinn hefur kosið að hafa sérlög um lífeyrismál hjúkrunarfræðinga. Munu þetta vera einu gildandi sérlögin sem LSR starfar eftir varðandi einstaka hópa lífeyrisþega, að frátöldum almennu lögnum um sjóðinn, þ.e. lögum nr. 1/1997. Í fyrrnefndu ákvæði I til bráðabirgða í lögum nr. 1/1997 kemur fram að félagsmenn í stéttarfélögum sem samkvæmt ákvæðum laga um Lífeyrissjóð hjúkrunarkvenna hefðu átt skyldu aðild að þeim sjóði, skuli eiga rétt til aðildar að A-deild LSR. Löggjafinn hefur því ætlað hjúkrunarfræðingum sérstaka stöðu lagalega séð hvað lífeyrismál varðar. Einnig er vísað sérstaklega til félagsmanna í stéttarfélagi hjúkrunarfræðinga í lögum nr. 1/1997. Stjórn Fíh skipar tvo af stjórnarmönnum Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga skv. 3. gr. laga nr. 2/1997. Að framan er rakið hvernig löggjafinn stefnir með frumvarpinu að því að eyða launamun milli almenna og opinbera vinnumarkaðarins. Í því skyni hyggst löggjafinn m.a. þróa aðferðarfræði til greiningar á launamun, ákvarða hlutlæg viðmið um hvenær leiðréttta beri launamun einstakra hópa og gera áætlun um launajöfnun á grundveli kjarasamninga, til samræmis við nýtt vinnumarkaðslíkan sem móta skuli. Í frumvarpinu er talað um að þessi atriði séu forsenda „fyrir breyttu lífeyriskerfi

ríkisstarfsmanna“. Fíh lýsir því yfir furðu sinni að stærsta stéttarfélagi ríkisstarfsmanna utan bandalaga ríkisstarfsmanna skuli ekki fyrirfram vera ætlað sæti við það borð sem mun móta kjarastefnu til framtíðar. Af þessu öllu leiðir að sú krafa Fíh, að eiga aðkomu að viðræðum og samráði samkvæmt breyttum lögum, er sjálfsögð, eðlileg og til samræmis við inntak þeirra laga sem að framan greinir.

IX. Óskiljanleg flýtimeðferð á frumvarpinu

Fíh vekur athygli á því að hér um afar stórt þingmál að ræða og þær breytingar sem ráðgerðar eru í því eru þess eðlis að þær hafa stórfelld áhrif á lífeyrisréttindi og greiðslur þeirra tuga þúsunda launþega sem tilheyra A-deild LSR. Þá er stefnt að því með frumvarpinu, samkvæmt því sem þar kemur fram, að mynda einn vinnumarkað á Íslandi með samræmdum kjörum. Í því felst að lífeyrisréttindi opinberra starfsmanna eigi að aðlaga að því sem gerist á almennum vinnumarkaði. Þá er ætlunin að samhliða þessu verði launamunur milli almenna og opinberra vinnumarkaðarins jafnaður. Með hliðsjón af þessu öllu hlýtur að teljast afar brýnt að frumvarpið sé vel ígrundað og unnið í sátt og samvinnu allra þeirra sem að opinberum vinnumarkaði koma. Vísað er aftur til þess sem að framan greinir, að fulltrúar þúsunda sjóðsfélaga að A-deild hafa ekki átt aðkomu að gerð samkomulags þess sem var aðdragandi framlagningar frumvarpsins.

Vakin er athygli á því að upphaflegt frumvarp var lagt fram á Alþingi í septembermánuði sl., daginn eftir undirritun samkomulags ríkisvaldsins við bandalög launþega. Enginn vafi leikur því á, með hliðsjón af tímasetningum og innihaldi frumvarpstextans, að framkvæmdavaldið var þá þegar áður en samkomulagið náðist, búið að semja frumvarpið. Í raun hafi því ekki verið um neitt að semja í þeim viðræðum sem fram fóru við einungis hluta af fulltrúum aðildarfélaga A-deildar LSR. Óskiljanlegt er einnig hversu seint fyrir þinglok 145. löggjafarþings samkomulagið náðist og frumvarpið var lagt fram. Það frumvarp fór ekki í 2. umræðu og dagaði því uppi fyrir alþingiskosningar í októbermánuði. Batt Fíh vonir við það að ef og þegar frumvarpið yrði lagt fram að nýju, yrði það með breyttu sniði og meðferð þess hagað með öðrum og betri hætti en gert var í haust. Þess í stað kaus ríkisvaldið að leggja lítið breytt frumvarp fram að nýju um miðjan desember og keyra það í gegn á örfáum dögum. Koma þessi vinnubrögð mjög á óvart. Er það trauðla til merkis um vandaða lagasetningu ef keyra á frumvarpið í gegnum Alþingi á hlaupum.

Fíh telur rétt að frekari meðferð þingmálsins verði frestað, í þeim tilgangi að vandað verði betur til frumvarpssmíðarinnar og til að meta áhrif frumvarpsins á réttindi núverandi og framtíðar sjóðsfélaga. Jafnframt til þess að tryggja að sátt verði meðal hagsmunaaðila um efni frumvarpsins, enda hlýtur víðtæk sátt um svo stórt mál að vera nauðsynleg. Fíh telur því eðlilegt að ríkisvaldið leiti umsagnar og samvinnu við þau stéttarfélög sem ekki var haft samráð við gerð fyrirbyggjandi samkomulags.

Með vísan til alls framanritaðs skorar Fíh á þingnefnd og Alþingi að samþykkja ekki sem lög ofangreint frumvarp, fresta málinu eða hið minnsta gera þær breytingar á því sem lagðar eru til að framan í umsögn þessari.

Virðingarfyllst,

f.h. Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga,

Guðbjörg Pálsdóttir

formaður Fíh

Gunnar Helgason

sviðstjóri kjara- og réttindasviðs